

Ελληνο – Βουλγαρική Μεθόριος στην περιοχή του "Τριγώνου"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΜΕΘΟΡΙΑΚΗ ΓΡΑΜΜΗ

2. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΦΥΛΑΚΙΑ

1. ΜΕΘΟΡΙΑΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ "ΤΡΙΓΩΝΟΥ"

Το 1913 με την «Συνθήκη του Βουκουρεστίου», η Δυτική Θράκη παραχωρήθηκε στους Βούλγαρους εκτός από ορισμένα τμήματα του Βορείου Έβρου, που σε αυτά συμπεριλαμβάνονταν και τα εδάφη του σημερινού «Τριγώνου» που παραχωρήθηκαν σύμφωνα με τη «Συνθήκη Κωνσταντινουπόλεως» (10 Οκτωβρίου 1913), στους Οθωμανούς.

Μετά την υπογραφή της «Συνθήκης της Κωνσταντινουπόλεως», ξεκίνησε και η "χάραξη" των "συνόρων" μεταξύ Βουλγαρίας και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Η "οριογραμμή" των "συνόρων" στο «Τρίγωνο», ξεκινούσε από τις όχθες του ποταμού Έβρου βόρεια του Ορμενίου και με φορά προς τα δυτικά, έφθανε στα εδάφη της Μηλιάς, στις όχθες του ποταμού Άρδα.

Το 1915, με τη «Σύμβαση της Σόφιας» (6 Σεπτεμβρίου 1915), μεταξύ Βουλγαρίας και Οθωμανικού κράτους, τα εδάφη του σημερινού Βορείου Έβρου, εκχωρήθηκαν

από τους Οθωμανούς στους Βούλγαρους, οπότε διακόπηκαν και οι εργασίες "χάραξης" της "οριογραμμής".

Το 1919, έγινε υπογραφή της «Συνθήκης του Νεϊγύ», όπου αποφασίσθηκε η οριστική αποχώρηση της Βουλγαρίας από τα εδάφη της Δυτικής Θράκης.

Τον επόμενο χρόνο, ξεκίνησε εκ νέου η "οριοθέτηση" της μεθοριακής γραμμής, μεταξύ πλέον Βουλγαρίας και του Κρατιδίου της «Διασυμμαχικής Θράκης» που είχε δημιουργηθεί σε ολόκληρη της περιοχή της Δυτικής Θράκης.

Το 1920, η "Διασυμμαχική Θράκη" καταργήθηκε και ολόκληρη η περιοχή, ως Δυτική Θράκη, προσαρτήθηκε στην Ελλάδα.

Οι εργασίες "οριοθέτησης" στην περιοχή, που εκτελούνταν εκείνη την εποχή, συνεχίστηκαν με την "χάραξη γραμμής", μεταξύ πλέον της Ελλάδας και της Βουλγαρίας.

Οι εργασίες αυτές, ολοκληρώθηκαν το 1922.

Η "Μεθοριακή γραμμή", αποτελούνταν από :

- "Μεθοριακός αύλαξ". Ήταν ένα απλό αυλάκι, το αποκαλούσαν και "χαντάκι", βάθους 30 - 40 εκατοστών και αποτελούσε την "οριογραμμή" (σύνορο) μεταξύ των δύο κρατών.

- "Μεθοριακές Πυραμίδες" ή "Σωροί λίθων" και χωμάτων ή "Σιδηροί πάσσαλοι" (όπου υπήρχαν νερά), που αποτελούσαν τα "ορόσημα" επισήμανσης της "οριογραμμής".
- "Μεθοριακή ζώνη". Βρισκόταν παράλληλα του "Μεθοριακού αύλακος" και ήταν μία ζώνη πλάτους, αναλόγως του εδάφους, από 5 έως 10 μέτρων.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου, η περιοχή του Βορείου Τριγώνου καταλήφθηκε από τους Βούλγαρους. Παρά την είσοδο και εγκατάσταση των Βουλγάρικων δυνάμεων στην περιοχή, τα "σύνορα", έστω και τυπικά, υπήρχαν.

Στα νεότερα χρόνια, μετά από υπογραφείσα συμφωνία μεταξύ των Κυβερνήσεων της Ελλάδας και της Βουλγαρίας που εγκρίθηκε στις 16/05/1959 και δημοσιεύθηκε, στην Ελλάδα, στο Φ.Ε.Κ. 115 Α / 1959, για τον έλεγχο, συντήρηση και αποκατάσταση της μεθοριακής γραμμής επί της

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

(13)

Περί έγκρισεως συμφωνίας μεταξύ της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της Ελλάδος και της Κυβερνήσεως της Λαϊκής Δημοκρατίας της Βουλγαρίας δι' έλεγχο μεθοριακής γραμμής.

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ**

1. Έχοντες υπ' όψιν :

α) Το άρθρον 29 της Συνθήκης Νείγυ του έτους 1919 μετά της ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ.

β) Το άρθρον 1 της Συνθήκης Παρισίων του έτους 1947 μετά της ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ, έγκρίνομεν :

2. Την από 4 Σεπτεμβρίου 1957, συμφωνίαν μεταξύ της Κυβερνήσεως του Βασιλείου της ΕΛΛΑΔΟΣ και της Κυβερνήσεως της ΛΑΪΚΗΣ Δημοκρατίας της ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ διὰ τὸν έλεγχο, συντήρησιν και αποκατάστασιν της μεθοριακής γραμμής επί της Έλληνοβουλγαρικής μεθορίου, υπογραφείσαν υπό τῶν αρμοδίων έξουσιοδοτημένων αντιπροσώπων τῶν δύο χωρῶν.

3. Ἡ παρούσα δημοσιευθήτω εἰς τὴν Ἐφημερίδα της Κυβερνήσεως μετά τοῦ κειμένου της συμφωνίας.

Απόκομμα από Φ.Ε.Κ. 115 Α/ 16.06.1959

Ελληνοβουλγαρικής μεθορίου, ολόκληρη η συνοριογραμμή διαιρέθηκε σε 4 τομείς και έκαστο Κράτος, για υλοποίηση της συμφωνίας, ανέλαβε από 2 τομείς.

Στην περιοχή του «Τριγώνου», τον έλεγχο και συντήρηση των "Οροσήμων", της "Μεθοριακής ζώνης" και του "Μεθοριακού αύλακα", είχαν οι Στρατιωτικές αρχές της Βουλγαρίας.

Ειδικές λέξεις – Ερμηνεία :

Σύνορο = α. Η γραμμή που ορίζει τα όρια ενός τόπου και τον χωρίζει από τις γειτονικές προς αυτόν περιοχές.

β. Η περιοχή που έχει καθοριστεί να αποτελεί τη διαχωριστική γραμμή ανάμεσα σε δύο χώρες.

Μεθόριος = Που βρίσκεται στα όρια μεταξύ δύο Χωρών

Αύλαξ = Αυλάκι, Χαντάκι

Οριοθέτηση = Καθορισμός των ορίων, των συνόρων

- Σημειώσεις : 1. Οι "ειδικές λέξεις" στην Καθαρεύουσα γλώσσα αντλήθηκαν από το Πρωτότυπο της Ελληνοβουλγαρικής συμφωνίας.
2. Η ερμηνεία των "ειδικών λέξεων" έγινε από το "Νέο Ελληνικό Λεξικό" ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΑΡΑ.

Ειδικές πληροφορίες:

A. ΠΥΡΑΜΙΔΕΣ

Η τοποθέτηση των Πυραμίδων, γινόταν κυρίως σε κάθε μεταβολή της ευθείας γραμμής. Όταν η οριοθέτηση σχημάτιζε μεγάλη ευθεία απόσταση, στο ενδιάμεσο τοποθετούνταν "σωροί από λίθους".

ΟΡΟΣΗΜΑ ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗΣ ΜΕΘΟΡΙΟΥ

Φωτογραφίες και περιγραφή από : YouTube – Κανάλι ΡΤΗΟΜΡΕΤΡΟΤΑ

Από την οριογραμμή στην περιοχή του Ορμενίου, μέχρι την οριογραμμή στην περιοχή της Μηλιάς, τοποθετήθηκαν 131 Πυραμίδες (συγκεκριμένα από με αριθμό

321 στην περιοχή του Ορμενίου, έως με αριθμό 451 στον ποταμό Άρδα, στη Μηλιά).

Επιπλέον, οι Πυραμίδες τοποθετούνταν για την αποτύπωση και καταγραφή των γωνιών και των μεταξύ τους αποστάσεων (Τριγωνομετρικά σημεία), στα βιβλία των Ελληνο Βουλγαρικών επιτροπών χάραξης των συνόρων.

Οι Πυραμίδες, κατασκευάζονταν ή τοποθετούνταν επάνω στην "γραμμή" που υπήρχε ο "Μεθοριακός αύλακας" και το χρώμα τους ήταν λευκό.

Η πλευρά κάθε Πυραμίδας που είναι ορατή από το Ελληνικό έδαφος, φέρει χαραγμένο το γράμμα **Ε** και από κάτω τον αύξοντα αριθμό της.

Στην ίδια Πυραμίδα που η πλευρά της είναι ορατή από τα Βουλγάρικο έδαφος υπάρχουν χαραγμένα τα γράμματα, είτε **Б**, είτε **РБ**, είτε **НРБ** και από κάτω ο ίδιος αύξοντας αριθμός που αναγράφεται και στην Ελληνική πλευρά.

Τα γράμματα αντιστοιχούν :

Ε = αρχικό της λέξης "Ελλάς" ή "Ελλάδα"

Б = αρχικό της λέξης "България" (Βουλγαρία)

РБ = αρχικά των λέξεων "Републики България" (Δημοκρατία Βουλγαρίας)

НРБ = αρχικά των λέξεων "Народни републики България" (Λαϊκή Δημοκρατία Βουλγαρίας)

Σημείωση : Το **НРБ** αναγράφονταν την περίοδο 1946 - 1989

Οι δύο όψεις της Πυραμίδας 356
Φωτογραφίες από Αρχείο ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ ΒΑΣΙΛΗ

B. ΜΕΘΟΡΙΑΚΗ ΖΩΝΗ

Η "Μεθοριακή Ζώνη", στην περιοχή του «Τριγώνου» βρισκόταν στο έδαφος της Βουλγαρίας και το πλάτος της ήταν, ανάλογα με τις διαμορφώσεις του εδάφους, από 5 έως 10 μέτρα.

Στην αρχή, η συντήρησή της γινόταν με απλή ελεγχόμενη αποψίλωση. Μετά την λήξη του τον Β' Παγκοσμίου πολέμου, η συντήρησή της γινόταν, κατ' αρχήν με απλό όργωμα. Στα επόμενα χρόνια, μετά το όργωμα ακολουθούσε και σβάρνισμα. Οι εργασίες αυτές γινόταν από τους Βούλγαρους, στα μεν "βατά" εδάφη από μεγάλα "αλυσιδοφόρα" τρακτέρ, στα δε δυσπρόσιτα εδάφη, αναλόγως του βαθμού δυσκολίας, με ανάλογο ικανό αριθμό "ζευγών" αλόγων.

Γ. ΜΕΘΟΡΙΑΚΟ ΑΥΛΑΚΙ

Το "Αυλάκι", που στην ουσία είναι και το "σύνορο", ήταν ένα απλό αυλάκι, που συντηρούνταν τακτικά, λόγω του μικρού βάθους του.

ΕΛΛΗΝΟ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ , 2012

*Διακρίνονται ,
Αριστερά η "Μεθοριακή Ζώνη", στο μέσον η "Μεθοριακή Πυραμίδα" και δεξιά ο "Μεθοριακός αύλαξ"
Φωτογραφία από : YouTube - Κανάλι ΡΗΘΟΜΠΕΤΡΟΤΑ*

Δ. ΦΥΛΑΞΗ ΣΥΝΟΡΩΝ

Η φύλαξη και έλεγχος των συνόρων, γινόταν από Στρατιωτικές περιπόλους των δύο Κρατών, κάθε μία κατά μήκος της ευθύνης της και σε χρονικά διαστήματα της επιλογής των Διοικήσεων τους.

Το σβάρνισμα της "γραμμής" από τον Βουλγάρικο στρατό, γινόταν σε τακτά διαστήματα και τούτο βοηθούσε στον έλεγχο παράνομης εισόδου ή εξόδου στη Χώρα από τα ίχνη (πατημασιές) που θα προκαλούνταν.

Πραγματικό γεγονός : Τα νέα παιδιά του Χωριού Πετρωτά, την εποχή του Καλοκαιριού, όταν έβοσκαν τα ζώα τους σε περιοχές κοντά στην "γραμμή", για παραπλάνηση των Βουλγάρικων περιπόλων, παραφυλούσαν και μόλις περνούσε περίπολος, έμπαιναν στην σβαρμισμένη περιοχή με ανάποδο περπάτημα (με τα νότα προς Βουλγαρία) και αφού άφηναν τα ίχνη τους επέστρεφαν από άλλο σημείο, με κανονικό περπάτημα, προς τα Ελληνικά εδάφη. Επειδή οι Βούλγαροι Στρατιώτες καταλάβαιναν, από το μέγεθος των "πατημασιών" ότι η "δολιοφθορά" γινόταν από το Ελληνικό έδαφος και από παιδιά νεαρής ηλικίας, τότε τα παιδιά συνέχιζαν πάλι να το "διασκεδάζουν" δένοντας κλαδιά στα πόδια τους που με το σύρσιμό τους αλλοίωναν τα ίχνη .

Μετά το τέλος περίπου της δεκαετίας του 1980, το σβάρνισμα καταργήθηκε, παρέμεινε όμως το όργανο και η "ζώνη" πλέον από Έλληνες και Βούλγαρους στρατιώτες αποκαλούνταν "αντιπυρική ζώνη".

ΕΛΛΗΝΟ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ

Φιλική συνάντηση "Στρατιωτικών Περιπόλων" ΕΛΛΑΔΑΣ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Διακρίνονται:

Η "οργωμένη" "Μεθοριακή ζώνη", ο "ισχνός" σε ορατότητα "Μεθοριακός αύλαξ" και η "Πυραμίδα".

Φωτογραφία έτους 1993, από Αρχείο Thanasis Markoulis

Στα νεότερα χρόνια, η φύλαξη των συνόρων, από Ελληνικές και Βουλγάρικες Στρατιωτικές δυνάμεις υποβαθμίσθηκε.

Ε. Η ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΗ ΜΕΘΟΡΙΑΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΤΟ 2020

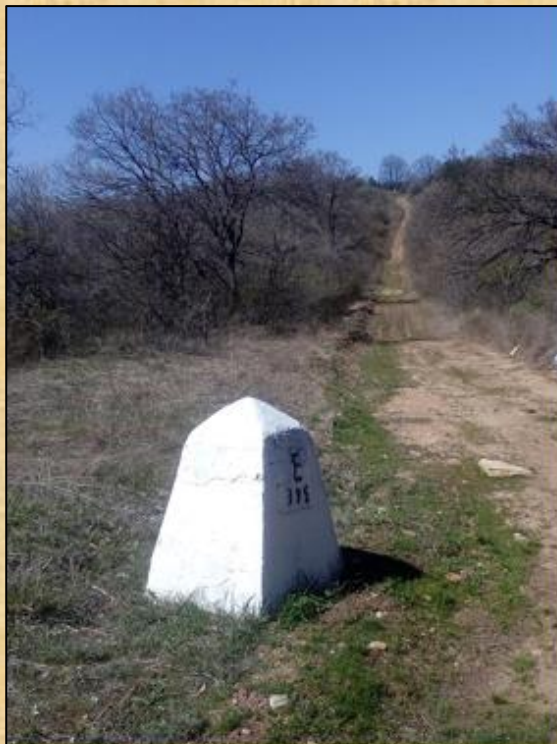
- Η άλλοτε οργωμένη και αποψιλωμένη Μεθοριακή - αντιπυρική ζώνη, σήμερα, σε μερικά σημεία ή υπάρχουν ίχνη της ή δεν υπάρχει καθόλου και η περιοχή μπορεί να χαρακτηριστεί ως "δασώδης".
- Από τις Πυραμίδες, μέρος από αυτές, ειδικά στις περιοχές που δεν είναι δασώδεις (από περιοχή Γκάζου Μύλος των Πετρωτών έως και τις περιοχές του Ορμενίου), δεν είναι πλέον ορατές από την πυκνή βλάστηση χόρτων.
- Η "Μεθοριακή γραμμή" (αυλάκι), λόγω του μικρού της βάθους, γίνεται ορατή μόνο σε ορισμένα σημεία μετά από επίμονο και προσεκτικό βλέμμα και μόνο από αυτούς που γνωρίζουν την ύπαρξή της.

Σημείωση 1 : Σήμερα, από την Ελληνική πλευρά, παράλληλα των συνόρων, υπάρχει χωματόδρομος ή μονοπάτι και χρησιμοποιούνται κυρίως μόνο από τους περιπατητές.

Από την πλευρά της Βουλγαρίας, σε ορισμένα βατά σημεία υπάρχει Χωματόδρομος που χρησιμοποιείται κυρίως από Συνοριοφύλακες.

Σχόλιο: Μέρος των Ελλήνων περιπατητών, ειδικά νέων στην ηλικία, τις "Πυραμίδες" αλλά και τις "Σωρούς λίθων", τις αποκαλούν "σημαδούρες", αφού αυτές τους καθοδηγούν στην πορεία τους για την αποφυγή, έστω και ακούσιας (άθελης), παράνομης εισόδου σε Βουλγάρικο έδαφος.

Σημείωση 2 : Επειδή σε ορισμένες περιοχές των Πετρωτών, στην "συνοριακή γραμμή", όπου υπήρχε δυνατότητα εύκολης πρόσβασης στα Βουλγάρικα εδάφη, παρατηρήθηκαν παράνομες διελεύσεις Βούλγαρων με Φορτηγό από Ελλάδα προς Βουλγαρία, με μεταφορά μη νόμιμα αποκτηθέντων αγαθών, οι Ελληνικές αρχές σε αυτά τα σημεία, στα μέσα περίπου της δεκαετίας του 2010, προχώρησαν σε δημιουργία "ορύγματος" και οι στοίβες χωμάτων που δημιουργήθηκαν, όπως και το όρυγμα, συνετέλεσαν στην αδύνατη πλέον παράνομη διέλευση των συνόρων, τουλάχιστον, με "τροχοφόρα".

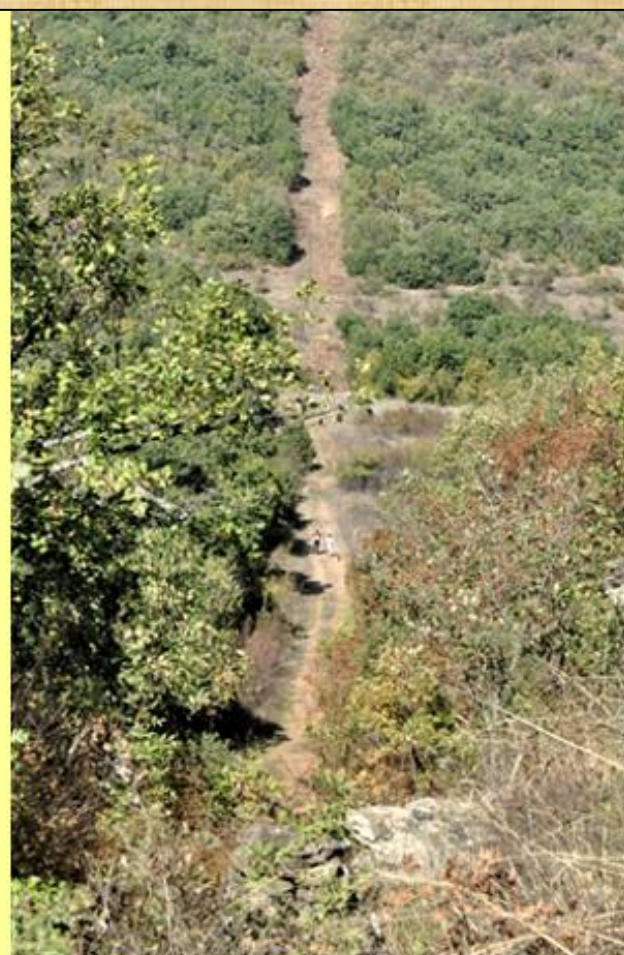

ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ 2017
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ "ΓΥΑΛΙΑ"

1^η Φωτογραφία-Αριστερά "Πυραμίδα" και Βουλγάρικο έδαφος

2^η Φωτογραφία-Αριστερά "Σωρός από Πέτρες" που αντικαθιστά Πυραμίδα και Βουλγάρικο έδαφος
Και στις δύο Φωτογραφίες ο Χωματόδρομος βρίσκεται επί Ελληνικού εδάφους

Φωτογραφίες από Αρχείο ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΜΗΛΙΑΣ 2020

Φωτογραφίες Βασίλης Βασιλειάδης

2. ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΦΥΛΑΚΙΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ "ΤΡΙΓΩΝΟΥ"

Μετά την κατάληψη της Δυτικής Θράκης το 1920 και την απελευθέρωση του τόπου, ο Ελληνικός Στρατός μετακινήθηκε για επιχειρήσεις στην Μικρά Ασία.

Μετά την Μικρασιατική καταστροφή στα πλαίσια της αναδιοργάνωσής του, συγκρότησε την "Στρατιά του Έβρου", με βασική αποστολή την εξασφάλιση της ακεραιότητας του Κράτους από εχθρικό Στρατό και από παράνομες εισόδους στη Χώρα, Βουλγάρικων οργανωμένων συμμοριών ληστών.

Ενημέρωση: Στην νότια-νοτιοανατολική περιοχή της Βουλγαρίας, ακόμη από τα Οθωμανικά χρόνια είχαν οργανωθεί συμμορίες ληστών που αποτελούνταν από "κακοποιά στοιχεία" και δρούσαν στην ευρεία περιοχή μεταξύ άλλων και σε Χωριά με Ελληνικό πληθυσμό.

Οι οργανωμένες ομάδες ληστών, με συνήθως βραδυνές ξαφνικές και απρόσμενες εμφανίσεις, επιτίθενταν είτε σε σπίτια, είτε ακόμη και σε μεμονομένα άτομα με σκοπό την ληστεία που μερικές φορές συνοδεύονταν από φόνους ανθρώπων αλλά και από κλοπές ζώων, τα οποία τα μετέφεραν στην Βουλγαρία.

Στην περιοχή του «Τριγώνου», τα Χωριά που υπέφεραν από τις ληστείες ήταν κυρίως τα Χωριά που βρισκόταν κοντά στα σύνορα και ειδικά αυτά που βρισκόταν κοντά σε δασώδεις περιοχές.

Η όλη συνεχιζόμενη κατάσταση δημιούργησε στους κατοίκους φόβους αλλά και ανασφάλεια.

Η Διοίκηση της "Στρατιάς του Έβρου", για επίτευξη του σκοπού της ίδρυσής της στις περιοχές των "συνόρων", το 1923 δημιούργησε την "ζώνη προκάληψης" και παράλληλα αποφάσισε τη δημιουργία περισσότερων Φυλακίων.

Εν τω μεταξύ η δράση των ληστών, παρά την απελευθέρωση του τόπου και την δημιουργία συνοριογραμμής (σύνορα) μεταξύ Βουλγαρίας και Ελλάδας, συνεχίστηκε με την παράνομη είσοδό τους στα Ελληνικά εδάφη.

Το θέμα είχε λάβει ακόμη και «διακρατικές» διαστάσεις, αφού πέρα από τις Ελληνικές αρχές, το θέμα το ε γνώριζαν και οι Βουλγάρικες αρχές, αλλά δυσκολεύονταν να θέσουν υπό τον έλεγχό τους τις μεγάλες σε αριθμό «συμμορίες».

Για την οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος των ληστών, αλλά παράλληλα και λόγω της ρευστότητας που επικρατούσε εκείνο τον καιρό στην Ευρώπη και στα Βαλκάνια, η αυξημένη φύλαξη των συνόρων για την ακεραιότητα των Ελληνικών εδαφών από τον Στρατό ήταν επιτακτική.

Λόγω της Μικρασιατικής καταστροφής που προηγήθηκε, οι ελλείψεις του Ελληνικού Στρατού ήταν σοβαρές και παράλληλα οι εργασίες δημιουργίας υποδομών σε ολόκληρο το δίκτυο των Εθνικών συνόρων ήταν μεγάλες και χρονοβόρες.

Στα Ελληνο – Βουλγαρικά σύνορα και ειδικά στην περιοχή του «Τριγώνου», όπου οι παραβιάσεις των συνόρων από Βούλγαρους ληστές ήταν τακτικές, αποφασίστηκε δημιουργία μεγαλύτερου αριθμού Φυλακίων.

Περί τα μέσα της δεκαετίας του 1930, στην περιοχή του «Τριγώνου», αφού έγινε αντικατάσταση των τυχόν παλαιών πρόχειρων φυλακίων, οι εργασίες κατασκευής νέων φυλακίων είχαν ολοκληρωθεί και η εικόνα πλέον ήταν:

- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 30** στην περιοχή Ορμενίου, στη θέση «Αμπέλια»
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 31** στην περιοχή Ορμενίου, κοντά την περιοχή των Πετρωτών «Κάμισα»
Σχόλιο: καταργήθηκε νωρίς
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 32** στην περιοχή Πετρωτών, «Τουρμπαλού βρύση»
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 33** στην περιοχή Πετρωτών, «Ντουλάπ'», κοντά στην περιοχή «Μπαχτσιούδια»
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 34** στην περιοχή Πετρωτών, «Λειχουνιά»
Σχόλιο: Αργότερα, το Φυλάκιο καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από το ΕΦ 612 που δημιουργήθηκε 400 μέτρα πιο πάνω, στο ύψωμα.
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 35** στην περιοχή Πετρωτών, «Κρυόβρυσσα»

- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 36** στην περιοχή Πετρωτών, "Νταουλτζή"

Ιστορικό Φυλακίου 36: Στα χρόνια του "μεσοπολέμου", στα Έλληνο-Βουλγαρικά σύνορα, στην περιοχή του «Τριγώνου», οι σχέσεις των Στρατιωτικών δυνάμεων της Βουλγαρίας με τις Ελληνικές δυνάμεις ποτέ δεν ήταν τυπικές. Οι Βούλγαροι πάντα δημιουργούσαν προβλήματα στους άνδρες των Ελληνικών Φυλακίων.

Στο Ε.Φ. 36, μετά από κάποια συνεχόμενα φραστικά επεισόδια μεταξύ Βούλγαρων και Ελλήνων Στρατιωτών, οι Βούλγαροι αφού, το Φυλάκιο βρισκόταν δίπλα στα σύνορα (σε 5-6 μέτρα), αποφάσισαν την βραδινή είσοδο στο Ελληνικό έδαφος και τον φόνο των Ελλήνων Στρατιωτών.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός τους, εξουδετέρωσαν τα σκυλιά του Ελληνικού φυλακίου με δηλητηριασμένο κρέας. Στη συνέχεια εισήλθαν στο Ελληνικό έδαφος και κατέσφαξαν τους τέσσερες Έλληνες Στρατιώτες του Φυλακίου.

Μετά από το παραπάνω τραγικό γεγονός, αποφασίσθηκε το Φυλάκιο να μεταφερθεί, μερικές εκατοντάδες μέτρα από την αρχική του θέση προς το εσωτερικό των Ελληνικών εδαφών.

Η περιοχή που βρισκόταν αρχικά το Φυλάκιο, σήμερα ονομάζεται και "Εγκαταλειμμένο".

Μέχρι την κατασκευή του Φυλακίου στη νέα θέση και προκειμένου να μην διακοπεί ο σκοπός της λειτουργίας του, η διαμονή της μικρής Στρατιωτικής δύναμης γινόταν, στη νέα θέση, σε πρόχειρο "κατάλυμα" κατασκευασμένο από λαμαρίνες.

Οι κάτοικοι του Χωριού, προκειμένου να το ξεχωρίζουν από τα άλλα φυλάκια, για τον προσδιορισμό του, το αποκαλούσαν και "Φυλάκιο Λαμαρίνας".

- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 37** Κοντά στη "Γυαλιά"
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 38** Πάνω στην "Γυαλιά"
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 39** σε περιοχή κοντά στην "Μπάρρα"
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 40** στην περιοχή του Πενταλόφου, "Παπά Ράχη"
Σχόλιο: Το 1968 εγκαταλείφθηκε και μεταφέρθηκε στην περιοχή "Μπάρρα".
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 41** στην περιοχή "Τούμπες", μεταξύ Πενταλόφου και Μηλιάς
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 42** στην Περιοχή της Μηλιάς, "Αμπέλια τ' ράχ"

Σχόλιο Συντάκτη: Ο αριθμός και η πυκνότητα των ιδρυόμενων Φυλακίων, ήταν πρωτοφανή σε ολόκληρο το μήκος της συνοριακής γραμμής Ελλάδας – Βουλγαρίας.

Σε απόσταση 33 περίπου χιλιομέτρων, από Ορμένιο (Ε.Φ.30) μέχρι Μηλιά (Ε.Φ.42), δημιουργήθηκαν τα 13 παραπάνω φυλάκια και η μεταξύ τους απόσταση, ανάλογα με την μορφολογία του εδάφους, ήταν κατά μέσο όρο περί τα 2,5 χιλιόμετρα.

- Στον Πεντάλοφο το 1936, έγινε κατασκευή των κτιρίων του 4^{ου} Λόχου του "Συνοριακού τομέως Έβρου", όπου υπάγονταν όλα τα παραπάνω φυλάκια.
- Ακολούθησε το 1937 και η κατασκευή των Κτιρίων της "Διμοιρίας" στα Πετρωτά.

Αναφέρεται και η ύπαρξη των φυλακίων στην περιοχή του Ορμενίου :

- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 28** στην περιοχή Ορμενίου, προς Φτελιά στο ύψος του ρέματος "Βλάχου"
- **Ελληνικό Φυλάκιο (Ε.Φ.) 29** στην περιοχή Ορμενίου, 200 περίπου μέτρα πίσω από τον Σιδηροδρομικό σταθμό

Σχόλιο Συντάκτη: Για τα παραπάνω δύο Φυλάκια, δεν κατέστη δυνατό, να βρεθούν ειδικότερες πληροφορίες, για τον χρόνο ίδρυσής τους, την Διοικητική τους υπαγωγή, όπως και τον χρόνο κατάργησής τους.

Με την έναρξη του Ελληνοϊταλικού πολέμου το 1940, τα Φυλάκια από 30 έως 42 αποδυναμώθηκαν και στη συνέχεια το 1941, με την κατάληψη του τόπου από τους Βούλγαρους, έπαψαν να λειτουργούν.

Την άνοιξη του 1945, έγινε άφιξη και εγκατάσταση του Ελληνικού Στρατού στον τόπο και έγινε επανεγκατάσταση Στρατού στα Φυλάκια 30, 612 (34), 40 και 42.

Σημείωση 1 : Όλα τα παραπάνω αναφερόμενα Φυλάκια υπάγονταν στον "Λόχο Πενταλόφου".

Σημείωση 2 : Στα Πετρωτά, στη θέση "Λειχουνιά" κτίσθηκε νέο Φυλάκιο, το 612, και αντικατέστησε το Ε.Φ. 34 που καταργήθηκε.

Σημείωση 3 : Τα φυλάκια 30 και το νέο 612, υπάγονταν στη "Διμοιρία" Πετρωτών.

Σημείωση 4 : Το νέο φυλάκιο 612, επανδρώνονταν με δύναμη από την "Διμοιρία" Πετρωτών και υποστήριζε αφενός το υπερυψωμένο παρατηρητήριο που υπήρχε στον χώρο του φυλακίου και παράλληλα υποστήριζε ένα υπερυψωμένο παρατηρητήριο που κατασκευάστηκε, περίπου στην θέση του καταργημένου φυλακίου 35 στην περιοχή "Κρυόβρυσσα", όπως και ένα παρατηρητήριο στην θέση "Καρακόπετρα" (εδώ λόγω της θέσης και της "πανοραμικής θέας", δεν απαιτούνταν κατασκευή υπερυψωμένου παρατηρητηρίου).

Με την έννοια "υποστήριξη", εννοείται η μετακίνηση και τοποθέτηση Στρατιωτών – "σκοπών", που η διαμονή τους γινόταν στο 612 στην "Λειχουνιά".

Λίγο πριν το 1955, είχε σταματήσει η λειτουργία του "Παρατηρητηρίου" της Κρυόβρυσσας.

Σημείωση 5 : Το Ε.Φ. 612, λειτούργησε μέχρι τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1960.

Σημείωση 6 : Το 1955, έγινε ανέγερση Φυλακίου στη θέση "Καρακόπετρα" και ονομάστηκε "Ε.Φ. ΩΜΕΓΑ", οπότε σταμάτησε και η καθημερινή μετάβαση "σκοπών" από το Ε.Φ. 612.

Εγκαταλειμμένο Ε.Φ. 612
Φωτογράφιση 1991 Tolis Zografos

Εγκαταλειμμένο Ε.Φ. 612
με το Παρατηρητήριό του
Φωτογράφιση 2013 Βασίλης Βασιλειάδης

Ε.Φ. "Ω"
(ανακατασκευασμένο 1967-1968)

Σημείωση 7 : Στην "Διμοιρία" Πετρωτών υπάγονταν πλέον το Ε.Φ. 30, το Ε.Φ. 612 και το Ε.Φ. "ΩΜΕΓΑ".

Σημείωση 8 : Προς το τέλος της δεκαετίας του 1960, σε όλα τα ενεργεία φυλάκια έγινε "εκ βάθρων" ανακατασκευή.

Κτίρια ΔΙΜΟΙΡΙΑΣ ΠΕΤΡΩΤΩΝ

Σημείωση 9 : Το Φυλάκιο "ΩΜΕΓΑ", λειτούργησε μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1990, με μια μικρή επαναλειτουργία, για Συμβολικούς τυπικούς λόγους, στην περίοδο των Ολυμπιακών αγώνων, που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα το 2004.

Από τα υπόλοιπα φυλάκια, το μεν Ε.Φ. 40 λειτούργησε περίπου μέχρι το 1974, το δε Ε.Φ. 42 στην Μηλιά, λειτούργησε μέχρι την περίοδο 1980-1981.

Το μόνο Φυλάκιο που παρέμεινε ενεργό, μέχρι το 2019, ήταν το Ε.Φ. 30 στην περιοχή του Ορμενίου, διότι στην περιοχή, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, δημιουργήθηκε είσοδος στην Ελλάδα για την οδική σύνδεση με την Βουλγαρία.

Αλεξανδρούπολη, Δεκέμβριος 2020

Παράσχος Ε. Κώστογλου

Ερευνητής & Συντάκτης αυτής της Εργασίας